

Programski izvještaj o radu i ostvarenjima HPS-a u 2023. godini

Organizirano djelovanje Hrvatskoga planinarskog saveza (HPS), planinarskih udruga i planinara u protekloj godini bilo je veoma uspješno. Osim brojnih izleta, tura, pohoda, ekspedicija, logora, tečaja, ispita i drugih aktivnosti, ostvarena su vrijedna postignuća u svim djelatnostima, a osobito su bili zapaženi iskoraci u pogledu unaprjeđenja planinarske infrastrukture.

Članstvo HPS-a. Premda cilj organiziranog planinarstva nije masovnost članstva, nego stvaranje što boljih uvjeta za sigurno i ugodno kretanje i boravak članova u planinama, po broju udruga članica i pojedinačnih članova protekla je godina opet bila rekordna. U Savez su na kraju godine udružene ukupno 342 udruge, od toga 293 planinarska društva i kluba, 10 županijskih i gradskih saveza, 12 stanica planinarskih vodiča, HGSS i 25 stanica HGSS-a te jedna pridružena članica. U 2023. ukupno je bilo 40816 članova, od toga 7639 mladih, 25078 seniora i 8099 umirovljenika. Ovi podaci upućuju na zaključak da se broj članova i dalje povećava. Po brojnosti članstva, koja statistički premašuje 1% stanovništva Hrvatske, HPS je jedan od najvećih nacionalnih sportskih saveza u Hrvatskoj.

Tijela i dužnosnici HPS-a uspješno su izvršavali sve svoje redovne zadaće u skladu sa Statutom HPS-a. Redovna 35. sjednica Skupštine HPS-a održana je u svibnju 2023. u Zagrebu, a na njoj su uz izvješća, planove i druge odluke izabrana tijela i dužnosnici HPS-a u novom mandatnom razdoblju. Izvršni je odbor na svojih sedam sjednica raspravljao i odlučivao o ukupno 77 točaka dnevnog reda. Nadzorni je odbor redovito pratio rad Izvršnog odbora, komisija, dužnosnika i zaposlenika HPS-a. Organizacijski odbor za pripremu 150. obljetnice organiziranog planinarstva u Hrvatskoj 2024. osmislio je plan njezina obilježavanja i provodio brojne pripremne aktivnosti.

Financijsko poslovanje Saveza bilo je vrlo uspješno, a ostvaren pozitivan rezultat poslovanja omogućuje povoljnije uvjete za veća ulaganja i provedbu aktivnosti u sljedećem razdoblju. Prihodi rashodi su udvostručeni u odnosu na prethodnu godinu. Na povećanje prihoda najviše su utjecali porast broja članova, povećana potražnja za planinarskom literaturom, a osobito iz triju projekata pribavljena namjenska sredstva za obnovu, uređenje i izgradnju planinarske infrastrukture. Zahvaljujući odgovornom korištenju sredstava rashodi su bili manji od planiranih, a sve obveze prema dobavljačima uredno su podmirene. U 2023. cijene članskih markica i pretplate na Hrvatski planinar bile su snižene u odnosu na one u 2022., uz istodobno povećanje članskih pogodnosti. Odlukom Porezne uprave Savez je upisan u registar obveznika poreza na dodanu vrijednost od gospodarskih djelatnosti, a prelaskom praga financiranja od 50 % iz javnih izvora postao je obveznik javne nabave te obveznik provedbe revizijskog uvida. Revizijskim uvidom je utvrđeno da financijski izvještaji pružaju objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja u skladu sa Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

Suradnja s državnim i javnim tijelima te drugim institucijama. HPS aktivno surađuje s ministarstvima, županijskim i gradskim upravama, javnim ustanovama za zaštitu prirode te drugim ustanovama na pitanjima povezanim sa svojom djelatnošću. Osobito je bila intenzivna i kvalitetna suradnja s Ministarstvom turizma i sporta u provedbi projekta »Sigurna i održiva planinarska infrastruktura«, zahvaljujući čemu je uređeno više od 1700 kilometara planinarskih putova i 24 planinarska objekta, uz brojne prateće aktivnosti. Projekt je omogućio dosad najveća ulaganja u planinarsku infrastrukturu, a ujedno je potaknuo planinarske udruge na još intenzivniji angažman

na ispunjenju javnog interesa unaprjeđenja sigurnosti planinarenja. Imajući u vidu vrlo pozitivne ocjene Ministarstva turizma i sporta o provedenim projektnim aktivnostima, priređena je i predana prijava za novi projekt, kojemu je cilj daljnje unaprjeđenje i uređenje planinarske infrastrukture.

U 2023. uspješno je završen projekt »Uređenje planinarskih skloništa unutar nacionalnih parkova Sjeverni Velebit, Paklenica te parkova prirode Velebit, Biokovo i Dinara«, koji je bio financiran sredstvima Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i HGSS-a. Projektom je bilo obuhvaćeno elektroenergetsko opremanje 15 skloništa i drugi radovi. Osim na tim aktivnostima, s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja redovno se surađuje i na pitanjima iz speleološke djelatnosti, a speleološka istraživanja i edukacija provode se u skladu s godišnjim dopuštanjima koje izdaje to ministarstvo, uz redovito prikupljanje podataka i izvješćivanje o provedenim istraživanjima i rezultatima.

U pripremi nacrtu prijedloga Zakona o nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, HPS je sukladno odlukama svojih tijela aktivno zastupao interes planinarskih udruga i predlagao održiva i funkcionalna rješenja za planinarske objekte. Na temelju činjenica, zapažanja i prijedloga koje je HPS iznosio u savjetovanju i na sastancima s predstavnicima ministarstava prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, gospodarstva i održivog razvoja te turizma i sporta, postignut je iskorak u smjeru boljeg uvažavanja uloge planinarskih udruga, tako da će se korištenje objekta uređivati ugovorom o korištenju i održavanju, zaključenim na neodređeno vrijeme i bez naknade. Uz ostalo, zakonskim su tekstom definirane sve vrste planinarskih objekata te njihova osnovna funkcija sigurnosti, boravka i odmora planinara i drugih posjetitelja, kao i obveza pružateljâ ugostiteljskih usluga prehrane i pića da planinarima i drugim posjetiteljima omoguće korištenje vanjskih i unutarnjih sadržaja u planinarskom domu neovisno o tome koriste li njihove usluge prehrane i pića. Iz poslova upravljanja planinarskim objektima uklonjene su županije, a javne ustanove i ministarstvo nadležno za državnu imovinu dobili su obvezu investicijskog održavanja i osiguranja planinarskih objekata. Pitanje upravljanja planinarskim objektima naišlo je na veliko zanimanje i potporu javnosti, a HPS je pružajući informacije i činjenice objašnjavao i isticao ulogu i važnost planinarskih objekata za sigurnost planinara i drugih posjetitelja planina. O toj je temi u sjedištu HPS-a organizirano i provedeno tematsko savjetovanje upravljača planinarskih objekata koji se nalaze na državnom zemljištu.

S Hrvatskim olimpijskim odborom (HOO) razmjenjivale su se informacije o raznovrsnim organizacijskim pitanjima, a naš je predstavnik redovito sudjelovao na sjednicama Skupštine HOO-a i Odbora neolimpijskih sportova. HOO je namjenskim doznakama sufinancirao naše članarine u međunarodnim sportskim asocijacijama i plaće naših zaposlenika.

Međunarodna suradnja. Predstavници HPS-a sudjelovali su redovito na godišnjim sjednicama međunarodnih asocijacija kojih je HPS član. Sudjelovalo se također u organiziranim radionicama, analizi podataka i utvrđivanju zajedničkih stajališta i smjernica europskih planinarskih udruženja. Redovni godišnji susret vodstava HPS-a i Planinske zveze Slovenije (PZS) održan je na Uskovnici u Sloveniji, a veze su se ostvarivale i na brojnim drugim susretima, od kojih su najvažnija otvorenja obnovljenih prekograničnih putova te natjecanje Svjetskog kupa IFSC-a u sportskom penjanju u Kopru. U koordinaciji s PZS-om obavljene su prijave dvaju programa na natječaje Erasmus+ i Interreg. Na sastanku s vodstvom Planinarskog saveza Herceg-Bosne u Zagrebu razgovaralo se o načinima suradnje i zastupanja zajedničkih interesa u međunarodnim asocijacijama.

Središnje akcije. Dani hrvatskih planinara održani su u Velikoj na Papuku, uz sudjelovanje članova iz velikog broja planinarskih udruga iz svih krajeva Hrvatske i inozemstva. Domaćin Dana hrvatskih planinara bio je HPD Sokolovac, Požega. Uz brojne planinarske pohode i susrete u svim krajevima Hrvatske, osobito je zapažen bio prvi susret malih planinara Hrvatske u Brodskom Drenovcu, koji je organizirao PD Zanatlija iz Osijeka.

Informacije o planinarstvu i planinama prenosile su se mnogobrojnim emisijama i priložima u televizijskim i radijskim programima, a članci i vijesti o našim djelatnostima i radu naših članica objavljeni su u raznim nacionalnim, regionalnim i lokalnim medijima – novinama, časopisima te brojnim internetskim portalima. Informacije o radu Saveza prenosile su se i na brojnim sastancima, u telefonskim razgovorima, elektroničkom poštom, objavama u časopisu Hrvatski planinar i dopisima upućenima udrugama članicama HPS-a. Već su nekoliko godina u primjeni službene elektroničke adrese koje omogućuju izravan protok informacija između udruga članica HPS-a i Saveza. Taj suvremeni način komunikacije koristi većina planinarskih udruga u HPS-u, a ovim putem pozivamo one koje to još nisu učinile da pristupe svojim pretincima elektroničke pošte i da je redovito prate, kako ne bi propustile informacije o brojnim pitanjima od svoga interesa.

Ured HPS-a daje obavijesti o hrvatskim planinama, planinarstvu i logistici pojedinih tura, skrbi se o pretplati na časopis Hrvatski planinar, kontaktira s raznim ustanovama i pravnim osobama izvan HPS-a, s brojnim udruženim članicama u vezi s članskim materijalom i ostalim pitanjima naše udruge, surađuje sa svojim komisijama, skrbi se o dvama službenim vozilima i održavanju objekata u vlasništvu HPS-a te uspješno vodi vlastito poslovanje planiranjem, nabavom i prodajom planinarske literature te ugovaranjem najma, sponzorstava i donacija. U Uredu HPS-a dostupno je dvjestotinjak različitih publikacija, uključujući vodiče, priručnike, beletristiku, dnevnike, zemljovide i druga izdanja. U Uredu HPS-a zaposleno je četvero djelatnika – glavni tajnik, dvije administrativne djelatnice i od 2023. stručni tajnik za planinarsku infrastrukturu. Za novo radno mjesto osigurana su sredstva iz projekta »Sigurna i održiva planinarska infrastruktura«. Tijekom godine uređeni su dvorana, sanitarni čvor i stubište, a obnovljene su i instalacije u Domu HPS-a.

Časopis Hrvatski planinar izlazi redovito i bez poteškoća, a evidencija pretplatnika vodi se ažurno i uredno. Časopis donosi putopise, izvješća i obavijesti iz rada planinarskih udruga. Pozivamo sve članove da pretplatom te slanjem članaka i vijesti i dalje pridonose očuvanju tradicije i unaprjeđenju kvalitete jednog od najstarijih hrvatskih časopisa. U 2023. navršilo se 125 godina od početka izdavanja Hrvatskog planinara, po čemu je taj časopis jedan od najstarijih hrvatskih časopisa i jedan od najstarijih planinarskih časopisa na svijetu. Hrvatski planinar redovito se objavljuje u tiskanom obliku i na internetu, gdje postoji kvalitetan pretraživač i digitalni arhiv tiskanih brojeva.

Stručna djelatnost u komisijama HPS-a. HPS u usporedbi s drugim nacionalnim sportskim savezima u Hrvatskoj ima veći broj raznovrsnih djelatnosti, a one se u našem Savezu ostvaruju radom 12 stručnih komisija. Komisije su za 2023. pripremile i izvele velik broj akcija, pohoda, logora, ekspedicija, natjecanja, susreta, škola, tečaja, seminara, vježbi, predavanja i radionica. U nastavku je sažet pregled rada i glavnih ostvarenja komisija HPS-a u 2023.

Komisija za planinarske putove. U radu Komisije izravno sudjeluje 30 članova, suradnika i povjerenika za planinska područja. Rad se provodi putem radnih skupina za školovanje i normativu, planinarske putove, planinarske obilaznice i informatiku. Tijekom godine održano je pet sastanaka Komisije i sastanak voditelja radnih skupina. Redovito se provodilo ažuriranje i nadopuna podataka o planinarskim putovima i obilaznicama u Registru planinarskih putova. Glavna aktivnost bila je vezana uz ostvarenje projektnih zadataka u projektu »Sigurna i održiva planinarska infrastruktura«. Nastavljena je provjera stanja planinarskih putova na terenu i aktivnih markacista u planinarskim udrugama te usklađivanje njihovih podataka s onima u Registru. U Registru planinarskih putova, obilaznica i markacista pohranjeni su opisni podaci i GNSS tragovi za 1743 planinarska puta, ukupne duljine 5911 km, 125 planinarskih obilaznica i 1482 aktivna markacista, od čega 246 markacista voditelja i 8 instruktora. Digitaliziran je postupak prijenosa nadležnosti za održavanje planinarskog puta te obavljena primopredaja nadležnosti za 35 putova. Podaci o planinarskim putovima iz Registra prikazuju se na Interaktivnoj planinarskoj karti Hrvatske. Vizualizirani su podaci o registriranim planinarskim putovima u zaštićenim područjima, a na interaktivnoj karti mjesta postavljanja putokaznih ploča. Radi kvalitetnijeg održavanja i povećanja sigurnosti planinarskih

putova, surađivalo se s HGSS-om na izradi geoportala »Sigurne staze«, a u pilot-projektu Medvednica, na kojem se radi s Hrvatskim šumama, korištenjem programske aplikacije dostupne na mobilnom telefonu ili računalu, uspostavlja se obavijesni sustav o oštećenjima na planinarskom putu, uočenim nepravilnostima na terenu, planiranim šumarskim radovima te otklanjanju oštećenja, nepravilnosti i završetku radova. U okviru digitalizacije rada i uspostave informacijskog sustava HPS-a izvršen je prijenos podataka iz Registra iz dosadašnjeg sustava za upravljanje bazama podataka PostgreSQL u sustav Oracle Apex. Tijekom 2023. održana su četiri tečaja za markaciste (Zagreb, Učka, Knin, Samobor), koje je uspješno završilo ukupno 195 polaznika. Uz tečaje za markaciste održani su i sastanci s predstavnicima planinarskih udruga i ostalih zainteresiranih za korištenje i održavanje planinarskih putova. Održan je i stručni seminar za dopunsko obrazovanje i obnovu znanja markacista i markacista voditelja u Karlovcu, s 34 sudionika.

Komisija je pružala pomoć pri uspostavljanju novih planinarskih obilaznica: 125 godina planinarstva u Delnicama, HPD Petehovac, Delnice; 25 vrhova za 25 godina Bundeka, PD Bundek, Mursko Središće; Mladi planinar, PD Tuhobić, Rijeka; Vidici Srednje Učke, PD Elektroistra, Pula. Ovjereni su više od 300 dnevnika HPO-a i više od 40 dnevnika VPP-a te je izrađena nova serija značaka. Obilaznicima koji su u 2023. stekli uvjete za posebna, visoka i najviša priznanja HPO-a dodijeljena su ukupno 103 priznanja (po 36 posebnih i visokih te 31 najviše). Radi otuđenja žigova na kontrolnim točkama HPO-a ili VPP-a, naručeni su i planinarskim društvima dostavljeni žigovi za kontrolne točke HPO-a (Ljubičko brdo, Zečjak, Hum, Lapjak, Bačić kuk, Kula i Čavnovka) i VPP-a (Ograđenica i Ravni Dabar). Članovi Komisije, u suradnji s planinarskim društvima s područja Šibensko-kninske županije, provodili su aktivnosti vezane uz pripremu Planinarske obilaznice Dinara, koja će biti otvorena u povodu 150. obljetnice planinarstva u Hrvatskoj.

Komisija za planinarske objekte provela je natječaj za sufinanciranje obnove, održavanja i izgradnje planinarskih objekata. Sredstva za te namjene osiguravaju se iz prihoda od članskih markica HPS-a, a potpora se koristi za neposrednu nabavu građevinskoga i drugog materijala. Iz sredstava HPS-a u 2023. na taj je način u ukupnom iznosu od 146.527,24 eura sufinancirana nabavka materijala za 32 planinarska objekta prema zaprimljenim prijedlozima i projektnoj dokumentaciji planinarskih udruga koje njima upravljaju – za domove Bijele stijene u Tuku, Glavica, »Miroslav Hirtz« u Jablancu, Paklenica, Sveti Gaudent, »Umberto Girometta« i Zamost, kuće Apatišan, Belecgrad, »Boris Farkaš« (Sekulići), Česmina, »Dragutin Hirc« (Bijele stijene), Krndija (Londžica), Kuna gora, Majer, Mrkvište, Orlove stine, Skitača, Strmac i Vodice te skloništa Bitorajka, Duliba (Zelena kuća), Dušice, »Jakob Mihelčić« (Bjelolasica), Kontejner, »Miroslav Hirtz« (Bijele stijene), Ratkovo sklonište, Rossijevo sklonište, Skorpovac, Šugarska duliba, Vickov stup, Vjetar s Dinare i »Zlatko Prgin« (Dinara). Uz potporu danske grupe VKR izgrađeno je na dugačkoj dionici Istarskoga planinarskog puta na Učki novo planinarsko sklonište Kremenjak, koje je prepoznatljivo po inovativnom dizajnu nalik na izvaljeno jaje u gnijezdu. Velik je angažman u 2023. uložen i u savjetovanje te pomoć u izradi projektne dokumentacije za obnovu planinarske infrastrukture u zaštićenim područjima. Komisija je redovito davala pojašnjenja te odgovarala na raznovrsna pitanja upravljača i domaćina o poslovanju i upravljanju planinarskim objektima. Podaci o planinarskim objektima u računalnoj bazi podataka HPS-a i na web-stranici HPS-a ažurirani su u skladu s dojavama upravljača koji su se odazvali pozivu Komisije da dostave podatke. Hrvatska komora arhitekata nagradila je HPS medaljom za inovacije i održivost u arhitekturi za planinarska skloništa Ivana Juretića.

Komisija za vodiče osposobljavala je i poticala vodiče da vode izlete za koje su stručno osposobljeni te da se educiraju i pridonose sigurnosti i kvaliteti organiziranih izleta. Stanice vodiča organizirale su i provodile vježbe prema svojim mogućnostima i ovisno o interesu članstva. Na kraju 2023. u Vodičkoj službi HPS-a djeluje 1185 licenciranih vodiča. Tijekom godine održano je osam tečaja i pet ispita. Školovanje se provodi u skladu s akreditacijama UIAA-e. Ukupno 141 polaznik završio je tečaje za vodiče A standarda, 20 polaznika tečaje za vodiče B standarda, a 8 polaznika tečaj za vodiče C

standarda. Održana su dva sastanka Komisije, a njezin operativni rad bio je organiziran putem Izvršnog odbora Komisije, četiriju potkomisija te Radne skupine za osobe s invaliditetom. U tečajima i ispitima u 2023. sudjelovalo je 36 instruktora i 15 asistenata. Instruktori i asistenti dodatno su sudjelovali na četiri instruktorska seminara. Tijekom cijele godine provodila se provjera uvjeta i produženje licenci za vodiče svih standarda, redovno se pratio rad stanica vodiča i pružala im se potpora u radu. U dvije stanice održani su sastanci s vodičima radi unaprjeđenja rada stanice i povećanja broja vježbi. Radna skupina za osobe s invaliditetom u suradnji s planinarskim društvima organizirala je 13 izleta za osobe s invaliditetom pod nazivom »Pruži mi ruku«. U suradnji s Planinskom zvezom Slovenije prijavljen je projekt Erasmus+: sport pod nazivom MountaIN, kojem je cilj edukacija vodiča za vođenje osoba s invaliditetom.

Komisija za speleologiju koordinirala je u 2023. rad 22 speleološka odsjeka i udruga članica, koji su imali 596 članova, od čega 28 instruktora speleologije, 93 speleologa, 425 speleoloških pripravnika i 50 speleoloških suradnika. Komisija je održala četiri sastanka, a rad je koordiniran putem redovnih sjednica Izvršnog odbora i godišnje sjednice Skupštine Komisije. Radi provođenja istraživanja, monitoringa i školovanja u speleološkim objektima na području Hrvatske, HPS je, kao nositelj za sve članice Komisije koje su uključene u statusu izvođača, od ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša pribavio sva potrebna dopuštenja. Tijekom 2023. ukupno je provedeno 331 speleološko istraživanje i monitoring, pri čemu je istraženo više od 6900 metara dubine i više od 15 kilometara duljine. Glavnina istraživanja odvijala se u okviru jedinstvenog projekta »Speleološka istraživanja hrvatskog krša 2023«. Tijekom 2023. organizirane su četiri speleološke ekspedicije, odnosno speleološka kampa i logora, na kojima su sudjelovala 182 sudionika iz 15 udruga iz Hrvatske, te pet zemalja EU-a, a jedna je članica projekt provela kao cjelogodišnje istraživanje Crnopca. Od važnijih speleoloških rezultata u 2023. treba izdvojiti upravo istraživanja u Jamskom sustavu Crnopac, u okviru kojih je novoistraženo 3,3 kilometra kanala. Duljina sustava sada iznosi više od 62 km, a dubina je 828 metara. S novom duljinom taj se sustav nalazi na 57. mjestu na svijetu. Na speleološkoj ekspediciji na području Rožanskih kukova istraženo je 56 objekata, od čega ih je 27 topografski snimljeno, a rekognosciranjem terena pronađena su 32 nova speleološka objekta, od kojih je 16 istraženo. Proveden je monitoring u 10 poznatih objekata s ledom. Na srednjem Velebitu provedeno je istraživanje u 37 speleoloških objekata, od kojih je čak 34 novoistraženih. Aktivno se sudjelovalo u ekološkoj speleološkoj inicijativi Čisto podzemlje, a prikupljene informacije o onečišćenim speleološkim objektima u Hrvatskoj dostupne su na Bioportalu. U 2023. članice su Komisije u okviru inicijative »Čisto podzemlje« očistile ili djelomično očistile 15 speleoloških objekata, a ukupno je izvučeno 65 kubičnih metara otpada. Komisija je aktivno sudjelovala i u izradi Katastra speleoloških objekata, koju provodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Sada je u Katastar upisano ukupno 4559 speleoloških objekata, uključujući 432 unesena prema rezultatima provedenih istraživanja i 430 na provjeri. Redovito su se ažurirale web-stranice i u Hrvatskom planinaru objavljivale obavijesti o važnijim akcijama.

Speleolozi se educiraju na speleološkim školama, seminarima i skupovima. U 2023. bila su za školovanje licencirana ukupno 284 člana. Provedeno je 11 škola, na kojima je 104 polaznika steklo naziv »speleološki pripravnik«. Polaganjem ispita šestero je članova steklo naziv »speleolog«, a jedan je položio ispit za instruktora speleologije. Održani su stručni seminari o speleološkoj edukaciji, opremanju speleoloških objekata, novim metodama prezentacije i popularizacije prirodnih vrijednosti u kontekstu znanstvenog obrazovanja i turizma te o topografskom snimanju speleoloških objekata. Skup speleologa Hrvatske, s brojnim predavanjima i radionicama, održan je u Čakovcu, uz sudjelovanje 209 sudionika iz 30 udruga i ustanova iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije i Austrije. Sudjelovalo se na 16. Balkanskom speleološkom skupu održanom u Srbiji. Na temelju zaključaka sa speleoloških ispita, sjednica izvršnih odbora te održanih seminara ažuriran je popis

prijedloga tema za instruktorske radove, napravljen predložak za izradu instruktorskih radova, a pitanja za ispit za naziv »speleolog« revidirana su i objavljena na stranicama HPS-a.

Komisija za alpinizam organizirala je dvije radionice o zimskim tehnikama u Sloveniji, zimski alpinistički logor u slovačkim Tatrama i Julijskim Alpama te seminar i ispit za voditelje ljetnih alpinističkih škola. Na četverodnevnom ljetnom alpinističkom kampu »Moje prve Alpe« održanom u Italiji i Sloveniji sudjelovala su 24 penjača. Na Biokovu je u listopadu održan 13. Memorijalni alpinistički logor Glavno da se klajmba, s više od stotinu sudionika. Četvero članova sudjelovalo je na UIAA Youth Ice Climbing Campu u Guillestreu u Francuskoj. Redovito se sudjelovalo na međunarodnim natjecanjima u lednom penjanju u Sloveniji, Češkoj i Hrvatskoj. Na hrvatskom državnom prvenstvu u lednom penjanju u Zagrebu sudjelovale su 4 natjecateljice i 10 natjecatelja. Komisija je poduprla opremanje zagrebačkoga podsljemenskog Tunela i poligona za dry-tooling na stanici stare sljemenske žičare te organizirala dry-tooling radionicu za 25 sudionika. U okviru Skupa alpinista u Paklenici, na kojemu je sudjelovalo 70 sudionika, održana je radionica samospašavanja i prve pomoći te okrugli stol i sastanak Komisije za alpinizam. U alpinističkim odsjecima i klubovima provedeno je 8 ljetnih alpinističkih škola s ukupno 72 polaznika. Provedene su pripreme za hrvatsku alpinističku ekspediciju u Patagoniju u povodu 150. obljetnice organiziranog planinarstva u Hrvatskoj 2024.

Komisija za planinarsko skijanje organizirala je i provela školu planinarskog skijanja na lokacijama Astentala u Austriji. Posebna pozornost u radu Komisije posvećuje se usavršavanju i uvježbavanju tehnika vezanih uz sigurnost pri planinarskom skijanju. Početkom 2023. održana je u Austriji škola planinarskog skijanja, a krajem godine započele su pripreme i prijave za sljedeću školu planinarskog skijanja. Komisija je održala tri sastanka, a krajem godine izabrano je novo vodstvo.

Komisija za školovanje pružala je planinarskim udrugama potporu u organiziranju i provođenju škola prema Pravilniku o školovanju u HPS-u i programima odgovarajućih vrsta škola. Komisija se redovito skrblila o registriranju i verificiranju dječjih, općih i viših planinarskih škola koje ispunjavaju uvjete. Za registraciju i verifikaciju svih vrsta škola koristi se računalni program koji uz statističke i druge pokazatelje omogućuje poimenično izdavanje i evidentiranje diploma HPS-a polaznicima koji su uspješno završili škole ili položili ispite. Na taj je način u 2023. u Savezu registrirano 120 raznih škola, a za njihove polaznike izdano 2798 diploma. Za opće planinarske škole izdano je 1587 diploma, a za polaznike dječjih planinarskih škola 407. Uz njih su poslana 804 diplome za polaznike specijalističkih škola (alpinizam, speleologija, vodiči, markacisti, čuvari planinske prirode). Zanimanje članova za pohađanje škola bilo je i znatno veće, što svjedoči o interesu za stjecanje znanja i vještina na školama i tečajima koji se provode prema programima HPS-a, kao i o kvaliteti programa i razvijenoj svijesti članstva o važnosti sigurnoga kretanja i boravka u planinama. Radi podizanja razine općih planinarskih škola u HPS-u, u Tuku je organiziran stručni seminar za voditelje planinarskih škola. U 2023. obnovljen je i rad Radne skupine za djecu i mlade, čiju jezgru čine učitelji i nastavnici koji vode planinarske skupine djece i mladih. Tijekom godine provodila se evaluacija i nadzor provedbe planinarskih škola te se pristupilo doradama programa. Donošenjem odluke Ministarstva turizma i sporta o izuzeću planinarstva od odredbi Zakona o sportu koje se odnose na stručne poslove i stručne kadrove u sportu uvaženo je traženje HPS-a, a planinarske udruge dobile su čvrsto uporište za nesmetano obavljanje osnovne planinarske djelatnosti organiziranja i provođenja škola i tečaja koje ostvaruju prema programima Saveza.

Komisija za promidžbu i izdavačku djelatnost. Zahvaljujući preglednoj organizaciji velike količine praktičnih podataka, sadržaje na našim mrežnim stranicama koristi mnogo članova i drugih zainteresiranih za planiranje izleta, edukaciju i dobivanje obavijesti o akcijama HPS-a. Na stranici se redovito objavljuju novosti iz rada HPS-a te dopunjavaju i ažuriraju stranice s podacima. Na webu su također dostupni ažurni popisi udruga, planinarskih kuća, instruktora, vodiča, markacista, obilaznika HPO-a i dobitnika priznanja, a posebno je praktična Interaktivna planinarska karta

Hrvatske. Web-stranica Saveza www.hps.hr sadrži ukupno oko 50.000 stranica raznih obavijesti, zaključaka, zapisnika, bilježaka, dokumenata i raznih drugih sadržaja, razvrstanih u gotovo 200 rubrika i podrubrika, te nekoliko stotina dosad objavljenih obavijesti, što je čini najcjelovitijim planinarskim internetskim sadržajem u Hrvatskoj. Komisija se također skrbila o funkcioniranju mrežne aplikacije za vođenje evidencije o članstvu u planinarskim udrugama. Od početka uporabe do sada zanimanje za rad u aplikaciji pokazalo je 60 planinarskih udruga. Facebook stranica funkcionirala je redovito i putem nje su se prenosile važne informacije vezane uz HPS i planinarenje općenito. Web HPS-a bio je potpuno funkcionalan i predstavljao je glavni prozor HPS-a u svijet. Tijekom 2023. nastavljen je rad na nadogradnji funkcionalnosti weba HPS-a i Registra planinarskih putova. Svim planinarskim društvima koja u Kalendaru akcija imaju prijavljene akcije šalju se pozivi za najavu pohoda 15 dana prije njegova održavanja te poziv za objavu izvještaja nakon akcije. Većina je društava prihvatila tu inicijativu te aktivno sudjeluje u formiranju objava. Zidni kalendar za 2023. tiskan je u nakladi od 3000 primjeraka. Za potrebe kalendara i objave izrađen je i publiciran kalendar akcija za sljedeću godinu. Radi se redovan dotisak pojedinih izdanja. Komisija je pomagala i planinarskim udrugama u pripremi njihovih izdanja. Članovi Komisije i dužnosnici HPS-a redovito su sudjelovali u televizijskim i radijskim emisijama u kojima se govorilo o planinarstvu, a u pripremi tema vezanih uz planine i planinarstvo surađivali su i s elektroničkim i novinskim medijima. Komisija se bavila pripremom za obilježavanje 150. obljetnice hrvatskog planinarstva u 2024. Izrađen je logotip 150. obljetnice, koji će se isticati u svim aktivnostima i prigodama vezanima uz obljetnicu, a u suradnji s planinarskim udrugama priređen je ciklus akcija »150 izleta za 150 godina organiziranog planinarstva u Hrvatskoj«. Izrađeno je 10 roll-up banneri s prikazom povijesti, djelatnosti i ostvarenjâ hrvatskog planinarstva. Komisija je utvrdila kriterije i prioritete za izdavanje i potporu izdavanju planinarske literature.

Komisija za zaštitu prirode održala je tijekom godine tri sastanka, a kontinuirano se radilo na podizanju svijesti planinara i opće javnosti o pitanjima zaštite okoliša. Članovi Komisije, u suradnji s drugim dužnosnicima HPS-a, intenzivno su komunicirali i surađivali s ministarstvom nadležnim za zaštitu okoliša, ustanovama koje upravljaju zaštićenim planinskim područjima i drugim organizacijama koje se skrbe o zaštiti okoliša. U suradnji s Javnom ustanovom Park prirode Papuk organiziran je i proveden tečaj za čuvare planinske prirode s 30 polaznika, a prigodom Međunarodnog dana planina 11. prosinca svečano su uručene diplome novim čuvarima planinske prirode. Komisija se osobito angažirala u zaštiti područja Ivanšćice upozoravajući na neprihvatljivost inicijative za uspostavu kamenoloma Siljevca te sudjelovala na okruglom stolu koji je o toj temi održan u Hrvatskom saboru. Članovi Komisije redovito su upozoravali i na učestalu vožnju motociklima i quadovima po planinarskim putovima, čime se putovi oštećuju, stvara buka te ugrožavaju oni kojima su ti putovi namijenjeni, a što je posebno neprihvatljivo u zaštićenim planinskim područjima. Komisija je također rješavala više pojedinačnih slučajeva devastacije planinske prirode te upućivala udruge i pojedince na pravilno postupanje u cilju zaštite prirode. Obavijesti su se redovito objavljivale u Hrvatskom planinaru, na web-stranicama i društvenim mrežama. Na Fakultetu šumarstva i drvne tehnologije organizirana je radionica na kojoj je predstavljen projekt »Pick one leave none«. Izrađene su službene majice, značke i tkane oznake za čuvare planinske prirode. Prošireno je i stručno osnaženo članstvo Komisije.

Komisija za povijest planinarstva kontinuirano se bavi prikupljanjem i obradom vrijednih, starih planinarskih predmeta, literature i arhivske građe. Tijekom godine radilo se na sortiranju, organiziranju i evidentiranju arhivske građe u sjedištu HPS-a. Zahvaljujući provedenoj inventarizaciji, cjelokupna arhivska građa o razvoju planinarstva sada je lako pretraživa i dostupnija svim zainteresiranim udrugama i pojedincima.

Komisija za priznanja održala je tijekom godine sedam sastanaka i obradila sva 222 pristigla zahtjeva iz 17 planinarskih udruga. Na temelju prijedloga koji su udovoljavali uvjetima iz Pravilnika o dodjeli

priznanja dodijeljeno je 11 plaketa, 30 zlatnih, 52 srebrna i 122 brončana znaka HPS-a. Tijekom 2023. zaprimljeno je znatno više zahtjeva nego u 2022., kad ih je bilo samo 77. Komisija je tijekom godine digitalizirala pohranjenu arhivsku građu. Digitaliziraju se zahtjevi za priznanja, izvješća komisija i ostali dokumenti vezani uz rad komisije. Odrađen posao odnosi se na razdoblje od 13 godina, a nastaviti će se i sljedeće godine.

Komisija za statutarnu, kadrovsku i normativnu djelatnost davala je mišljenja i pravna tumačenja o brojnim pravnim pitanjima, ugovorima, pravilnicima i statutima naših članica te drugim dokumentima upućenima Uredu HPS-a, komisijama, Izvršnom odboru i Skupštini HPS-a. Komisija je bila osobito angažirana u poslovima vezanim uz pitanja upravljanja planinarskim objektima koji se nalaze na zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske te uz pripremu i provedbu izbora tijela i dužnosnika HPS-a na izbornoj sjednici Skupštine HPS-a.

Hrvatska gorska služba spašavanja i njezinih 25 stanica članice su našeg Saveza, a u HGSS-u djeluje gotovo tisuću članova HPS-a. Služba ima vrlo visoko društveno uvažavanje i nezamjenjivo mjesto u sustavu nacionalne sigurnosti. Uz to što obavljaju izrazito humanu djelatnost spašavanja unesrećenih na najraznovrsnijim terenima, gdje se mogu učinkovito koristiti spašavateljska oprema, tehnika i iskustvo gorskog spašavanja, članovi HGSS-a izravno pridonose radu naše planinarske udruge stalnim sudjelovanjem u edukaciji članova HPS-a, radom u osnovnim planinarskim udrugama i na druge načine. Uz redovnu djelatnost spašavanja i zbrinjavanja unesrećenih, u protekloj se godini HGSS mnogo angažirao na uređenju i opremanju planinarskih skloništa ključnih za sigurnost boravka u našim planinama.

Zaključak. Rezultati naših stručnih djelatnosti u 2023. opisani su detaljnije u izvješćima što su ih komisije dostavile Uredu HPS-a, a u ovom pregledu preneseni su samo njihovi skraćeni sažetci. Postignuća navedena u ovom izvješću daju uporište za ukupnu ocjenu da je HPS uspješno ispunjavao svoje ciljeve i zadaće te ostvario mnogo vrijednih rezultata na svim poljima svojega djelovanja. Rad HPS-a u cjelini bio je kvalitetno organiziran, uredan i uspješan, što se ogleda u brojnim vrijednim i zapaženim ostvarenjima na svim poljima djelovanja. Sve to proizlazi ne samo iz dobre organiziranosti Saveza, već ponajprije iz angažiranja velikog broja članova, koji kontinuirano i nesebično daju svoj doprinos organiziranom hrvatskom planinarstvu, na korist i zadovoljstvo svih onih koji vole planine i planinarenje.

Svim dužnosnicima, pročelnicima i članovima komisija, zaposlenicima HPS-a, suradnicima te planinarskim udrugama, njihovim vodstvima i svim planinarima u HPS-u zahvaljujem na njihovom djelovanju u planinama i njihovu podzemlju te na zalaganju u protekloj godini.

Predsjednik Hrvatskog planinarskog saveza

Darko Berljak